

Рецензенти:

д-р політ. наук, проф. Шепелев М.А.
д-р філос. наук, проф. Окороков В.Б.

Друкується за рішенням Вченої ради
факультету суспільних наук і міжнародних відносин
ДНУ ім. Олеся Гончара (Протокол № 14 від 22 листопада 2012 р.)

Редакційна колегія:

д-р філос. наук, проф. Токовенко О.С. (науковий редактор), член-кор. Національної АПН України, д-р філос. наук, проф. Гнатенко П.І., д-р істор. наук, проф. Городяненко В.Г., д-р політ. наук, доц. Тупиця О.Л., д-р філос. наук, проф. Осетрова О.О., к. політ. наук, доц. Пащенко В.І. (відповідальний секретар).

П 74 Придніпровські соціально-гуманітарні читання: Матеріали Криворізької сесії І Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Кривий Ріг, 24 листопада 2012 р.): у 5-ти частинах. – Д.: ТОВ «Інновація», 2012. – ч. 4. – 204 с.

ISBN 978-966-8676-40-6

У збірнику подано матеріали Криворізької сесії І Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Придніпровські соціально-гуманітарні читання», яка відбулася 24 листопада 2012 р. у Криворізькому педагогічному інституту ДВНЗ Криворізький національний університет. Коло обговорених проблем: історія та сучасний етап розвитку політичних наук, проблеми та перспективи історичної науки, досягнення вітчизняної соціології, теоретичні засади та практичні дослідження філософії.

Для науковців, викладачів вищих навчальних закладів, а також аспірантів і студентів гуманітарних факультетів.

ISBN 978-966-8676-40-6

УДК 009
ББК 6/8я431

© Придніпровський науковий центр, 2012
© Колектив авторів

Секція «Теорія і методика навчання і виховання»
Секція «Теория и методика обучения и воспитания»

Ахмад І.М.

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ І КУЛЬТУРА ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ
ВНЗ

Що таке культура? Це слово перекладається з латини як вирощування, виховання, освіта, розвиток, шанування й означає історично визначені рівень розвитку суспільства, творчих сил і здібностей людини. Кожна епоха розвитку людства характеризується певним типом культури. Так само характеризується і кожна сфера життя та діяльності людини [1]. Уже в ранньому віці в дитині складаються основи її культури, утому числі її культури поведінки та спілкування.

Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти тексту, твору, що формується за допомогою мовних засобів [2]. Організація комунікативної діяльності студентів вимагає чіткого уявлення про компоненти цієї діяльності та її характерні особливості. Як відомо, основним компонентом навчання мови вважають мовленнєву дію. Уточненню цього поняття допомагає узагальнення даних прикладної лінгвістики, яка досліджує змістові компоненти освіти, навчання та учиця унерозривну зв'язку з природою спілкування як соціального феномену. Так, зважаючи на сутність функціональної класифікації мови, ми поділяємо компоненти навчання іноземної мови на дві категорії, які відображають дві сторони мовленнєвої дії: це функції мовного матеріалу, реалізований в різних ситуаціях, з другого – комунікативно необхідні поняття. Одним з найважливіших досягнень сучасної комунікативної лінгвістики є положення про т е, що успішність мовленнєвого спілкування зумовлена здатністю тих, хто спілкується, організовувати свою поведінку (мовленнєву та немовленнєву) відповідно до завдань комунікації. Цю здатність лінгвісти визначають як компетенцію. У галузі лінгвістики термін «компетенція» означає знання системи мови на відміну від володіння нею в реальних ситуаціях спілкування.

Гуманітаризація сучасної вищої освіти покликана реформувати у студентів, майбутніх учителів іноземних мов, цілісну картину світу, розуміння загальнолюдських цінностей, духовність, культуру особистості. Оволодіння іноземною мовою сприяє розвитку у студентів здібності використовувати її як інструмент спілкування у діалозі культур і цивілізацій сучасного світу. Мова розглядається як засіб міжособистісної взаємодії в умовах багатонаціонального та полікультурного простору. Процес навчання іноземної мови у вищій школі має право забезпечувати студентів не тільки відповідним рівнем знань мови, а й сприяти успішній реалізації цього предмета. У навчанні іноземної мови використовують три напрямки:

- оволодіння мовою, тобто системою мови, яка використовується як засіб спілкування;
- опанування мовленнєвою діяльністю, тобто процесу комунікації;
- навчання продуктам мовлення, тобто опанування мовлення.

Метою навчання іноземних мов студентів мовних ВНЗ є формування іншомовної комунікативної компетенції. Отже мова – це складова культури і функціонує вона лише в певній культурі.

Так, мета нашої статті полягає у висвітленні сучасних підходів до іншомовної комунікативної компетенції як структурного компоненту комунікативної культури студентів мовних ВНЗ та визначення шляхів її формування.

Педагогічно грамотне спілкування знімає у вихованців негативну емоційну

напруту (страх, невпевненість); воно має викликати радість, бажання спільної діяльності. Оптимальне педагогічне спілкування – це спілкування, яке створює найкращі умови для розвитку мотивації студента, творчого характеру діяльності, для формування його особистості, забезпечує сприятливий психологічний клімат, попереджує створення психологічних бар'єрів, дозволяє максимально використовувати у навчальному процесі особистісні та професійні якості викладача [3]. Серед викладачів можна виділити притаманні їм рівні спілкування:

Примітивний – в основу ставлення до студента покладено примітивні правила і реакції поведінки – амбіції, самовдоволення. Студент для викладача виступає засобом досягнення мети.

Маніпулятивний – взаємини зі студентом будуються на грі, суть якої полягає у бажанні будь-що виграти, використовуючи різні прийоми.

Спостерігається слабка орієнтація на особистість; викладач дотримується стандартів етикету, але така поведінка є поверховою і, не зачіпаючи особистісного рівня, реалізується на рівні масок. Студент, самостійний об'єкт, відчуває байдужість викладача поза «маскою», і фактично залишається об'єктом маніпуляцій.

Діловий – орієнтуючись на справу, викладач бере до уваги особистісні характеристики студента лише в контексті ефективності діяльності. Викладач дотримується стандартів етикету, визнає за студентом право на самостійність. Студент для викладача є значущим залежно від внеску у спільну діяльність. В особистісному житті студент залишається самостійним.

Особистісний – спілкування базується на глибокій зацікавленості до студента, визнанні самостійності його особистості. Викладач поважає студентів, вся його діяльність спрямована на розвиток їхньої духовності, особистісне спілкування стає спілкуванням духовним. Студент довіряє викладачеві, викладач є авторитетом і найкращим посередником між ним і знаннями про навколошній світ, людей, себе.

Обов'язковою нормою професійної поведінки викладача є дотримання педагогічної етики, прагнення формувати людські стосунки зі студентами і між ними. В основі моральної норми професійної поведінки викладача має бути погляд до особистості студента і, водночас, максимальна вимогливість до нього. Професіоналізм спілкування передбачає його позитивну позицію стосовно студента. Відомо, що підвищення ефективності якості праці у всіх сферах виробництва залежить від мікроклімату в колективах, від настрою кожної людини. У сфері спілкування викладача зі студентами важливу роль відіграє психологічно активний стан або педагогічний оптимізм[5]. Мажор викладача залежить від індивідуальних особливостей особистості, отже, набуває у кожному випадку своїх особистісних форм вираження. Ідея, однак, залишається незмінною: постійна байдурість, готовність до дії, веселий добрий настрій.

Цікавим є підхід до визначення структурних компонентів культури педагогічного спілкування, який запропонувала Фатихова Р.М.[4], що структуру вона розглядає як систему, у якій виділяються структурні та функціональні компоненти. До структурних дослідниця відносить комунікативні, інтерактивні, перцептивні. Фатихова Р.М.[4] сприймає комунікативну компоненту, як вміння «виступати джерелом інформації», перцептивну компоненту, як «сприяння іншої людині та розуміння її», інтерактивну компоненту виступає, як «організація колективної діяльності, взаємовідношень».

Література:

1. Андреева Г. М. Соціальна психологія / Г.М. Андреева. – М. : Просвіщення, 1980. – 479 с.
2. Ізмайлова О.А.Формування іншомовної комунікативної компетенції як

структурного компоненту комунікативної культури студентів мовних ВНЗ: стаття/ О.А. Ізмайлова : журнал Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти - Херсон.

3. Мамчур І.А.Формування комунікативного потенціалу майбутнього вчителя іноземної мови засобами культурологічно орієнтованого навчання: Дисер. ... канд. пед.. наук / І.А. Мамчур.- Київ., 2007-56с.

4.Фатихова Р.М. Культура педагогічного общения и ее формирование у будущих учителей / Р.М. Фатихова.-Уфа, 2000-51с.

Бабаєва І. А.

ЛИНГВИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ИНОЯЗЫЧНОГО НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ТЕКСТА

Рассмотрение лингвостилистических особенностей иноязычного научно-технического текста обусловлено тем, что знание специфики данного типа текста может оказывать положительное влияние на построение собственного иноязычного научно-технического текста.

Основным средством выражения специфической семантики научно-технического текста являются именно лексические единицы. Они подразделяются на терминологические, общеначальные и нейтральные или общеупотребительные. Терминология является ядром научного стиля. В основе термина лежит научно построенная дефиниция. Именно последнее обстоятельство придает термину строгость, четкость значения благодаря точному раскрытию всех необходимых компонентов понятия [1, с. 186].

Вторым значительным пластом научной речи является общеначальная лексика, выражающая «не конкретный, индивидуально неповторимый предмет, а класс однородных предметов, т. е. выражает общее научное понятие [2, с. 133]. Данный пласт, как правило, образуют слова с обобщенным и отвлеченным значением, к которым относятся абстрактная лексика и лексические единицы, выражающие общие понятия в научной речи. [1, с. 187].

К общеначальной лексике также относятся общеначальные глаголы, называющие обобщенные, логические отношения между различными компонентами знания (понятиями, фактами и др.). Глаголы, проявляющие такие признаки, как статичность, постоянство и, как правило, выражают некоторую степень абстрактности или имеющие более отвлеченное понятие, десемантизированы, т. е. несут меньшую смысловую нагрузку - связующую функцию, либо имеют несущественный добавочный оттенок. Данное явление обусловлено тем, что основная смысловая нагрузка ложится на понятия, которыми оперирует наука [2, с. 136].

К общеупотребительной лексике относятся слова общего языка, которые наиболее часто встречаются в научных текстах. «В любом научном тексте такие слова составляют основу изложения» [3, с. 129]. К ним относятся служебные слова: предлоги, союзы, личные местоимения, артикли, которые используются для связи как компонентов предложения, так и частей текста, осложненные предложения» [4, с. 91].

Средством выражения отвлеченно-обобщенного характера семантики научно-технического текста являются и некоторые грамматические единицы. О.А. Крилова отмечает, что существительным характерны следующие признаки:

- Употребление формы единственного числа существительных в значении множественного в субъектном значении.
- Преобладание родительного падежа. Эта особенность вытекает из широкой